

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - ΣΥΜΠΤΥΞΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΣΕ ΜΕΤΟΧΗ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α) Αν το ρήμα της πρότασης, που θα συμπτυχθεί, είναι σε κάθε χρόνο εκτός από ενεργητικό παρακείμενο/υπερσυντέλικο:

Τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσετε είναι τα εξής:

α. Βρίσκετε τη **χρονική βαθμίδα** του ρήματος της πρότασης, σε σχέση με την πρόταση μέσα στην οποία θα ενταχθεί η μετοχική πρόταση που θα προκύψει:

Χρονική σχέση πρότασης, που θα συμπτυχθεί, με δευτερεύουσα/κύρια στην οποία θα ενταχθεί	Χρόνος μετοχής
ταυτόχρονη πράξη	μετοχή ενεστώτα
προτερόχρονη πράξη	μετοχή παρακειμένου
υστερόχρονη πράξη	μετοχή μέλλοντα

Πρακτικά, με εξαιρέσεις που θα τονιστούν και στις ασκήσεις, οι οποίες ακολουθούν, ισχύει:

ενεστώτας/ παρατατικός ενεργητικού ρήματος ή αποθετικού/ημιαποθετικού	μετοχή ενεργητικού ενεστώτα
μέλλοντας απλός και συντελεσμένος ενεργητικού ρήματος ή αποθετικού/ημιαποθετικού	μετοχή ενεργητικού μέλλοντα
παρακείμενος/ υπερσυντέλικος παθητικής φωνής	μετοχή παθητικού παρακειμένου

β. Βρίσκετε το **υποκείμενο** του ρήματος που θα αποτελέσει και το υποκείμενο της μετοχής η οποία θα δημιουργηθεί.

1. Αν αποτελεί όρο της πρότασης, στην οποία θα ενταχθεί, τότε η μετοχή, που θα δημιουργηθεί, (και το υποκείμενό της) θα γίνει **συνημμένη** στην πτώση αυτή (εννοείται στο ίδιο γένος και αριθμό).

π.χ. Sulpicius Gallus legatus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerebat. → Sulpicius Gallus legatus Luci Aemili Pauli, bellum adversus Persen regem **gerentis**, erat.

2. Αν δεν αποτελεί όρο της πρότασης, στην οποία θα ενταχθεί, τότε η μετοχή, που θα δημιουργηθεί, (και το υποκείμενό της) θα γίνει **απόλυτη** σε πτώση **αφαιρετική** (μετοχή και υποκείμενο).

π.χ. At contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet. → At contra hos, **te pergente**, aut immatura mors aut longa servitus manet.

Σημείωση: Εννοείται πως το/τα αντικείμενο/α και, γενικά, ετερόπτωτοι και επιρρηματικοί προσδιορισμοί παραμένουν ως έχουν, ενώ οι ομοιόπτωτοι στο υποκείμενο προσδιορισμοί ακολουθούν την πτώση του.

B) Αν το ρήμα της πρότασης είναι σε ενεργητικό παρακείμενο/υπερσυντέλικο

Τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσετε είναι τα εξής:

Επειδή δηλώνει το προτερόχρονο, και στην ενεργητική φωνή δεν υπάρχει μετοχή για το προτερόχρονο, τρέπετε τη σύνταξη σε παθητική, δηλαδή σε μετοχή παθητικού παρακειμένου.

παρακείμενος/ υπερσυντέλικος ενεργητικής φωνής	μετοχή παθητικού παρακειμένου
---	-------------------------------

α. Βρίσκετε το (άμεσο) **αντικείμενο** του ρήματος της πρότασης, που θα συμπτυχθεί σε μετοχική, (το οποίο και θα αποτελέσει το υποκείμενο της παθητικής μετοχής η οποία θα σχηματιστεί), και ακολουθείτε την εξής διαδικασία:

1. Αν **αποτελεί όρο της πρότασης** μέσα στην οποία θα ενταχθεί η μετοχική πρόταση, τότε δημιουργείτε μετοχή παθητικού παρακειμένου **συνημμένη** στην πτώση αυτή.

π.χ. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitavit. → Tum terror e somno **Cassium concussum** excitavit.

Το ρήμα της πρότασης, που ζητείται να συμπτυχθεί σε μετοχή που να δηλώνει το προτερόχρονο, είναι ενεργητικού παρακειμένου, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να τρέψουμε τη σύνταξη σε παθητική. Όμως το αντικείμενο του ενεργητικού ρήματος, που θα αποτελέσει το υποκείμενο της παθητικής μετοχής, είναι ταυτόχρονα και αντικείμενο της πρότασης μέσα στην οποία θα ενταχθεί η μετοχή. Άρα η μετοχή, που θα σχηματιστεί, θα πρέπει να γίνει **συνημμένη** σε αυτό. Και επειδή ως αντικείμενο έχουμε την επαναληπτική αντωνυμία, θα την αντικαταστήσουμε με το όνομα στο οποίο αναφερόταν.

2. α. Αν **δεν αποτελεί όρο της πρότασης**, μέσα στην οποία θα ενταχθεί η μετοχική πρόταση, τότε δημιουργείτε **αφαιρετική απόλυτη** μετοχή παθητικού παρακειμένου και σε ίδια πτώση βάζετε και το υποκείμενο της μετοχής.

π.χ. (Cassius) timorem concepit nomenque eius audire cupivit. → (Cassius) **timore concepto** nomen eius audire cupivit.

β. Το έμμεσο αντικείμενο του ρήματος, αν υπάρχει, παραμένει το ίδιο και στην παθητική σύνταξη (ως έμμεσο αντικείμενο δηλαδή).

π.χ. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. (34) → **His (a domesticis) Scipioni relatis**, is fores reserari eosque intromitti iussit.

γ. Το υποκείμενο της πρότασης, που θα συμπτυχθεί σε μετοχή με παθητική σύνταξη, το τρέπετε σε ποιητικό αίτιο (έμψυχο: ab + αφαιρετική ή άψυχο: απλή κυρίως αφαιρετική) μόνο στην περίπτωση που δεν αποτελεί όρο της πρότασης (υποκείμενο/αντικείμενο) στην οποία θα ενσωματωθεί.

π.χ. Ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amisera → Ob repentinum monstrum, **terrore animis militum invasis**, exercitus fiduciam amisera

Ημερομηνία τροποποίησης: 19/04/2017